مجله علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران
سال بیستم، شماره ۵، ویژه‌نامه زمستان ۱۴۰۴، صفحات ۸۱-۷۵

خلاصه سیاستی

بهینه‌سازی سرانه مصرف لبنیات در کشور: یک خلاصه سیاستی

روشنک روستایی[۱]، دل ارام قدسی[۲]، حامد رفیعی[۳]، نسرین امیدوار[۱]، حسن عینی زیناب[۱]

۱- انستیتو تحقیقات تغذیه و صنایع غذایی کشور، دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

۲- نویسنده مسوول: گروه تحقیقات تغذیه، انستیتو تحقیقات تغذیه و صنایع غذایی کشور، دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی.
پست الکترونیکی: delaramghodsi@yahoo.com

۳-دانشکده کشاورزی، دانشکدگان کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران

چکیده

سابقه و هدف: مصرف مقادیر کافی لبنیات می‌تواند با کاهش بار بیماری‌های مزمن شایع به بهبود وضعیت سلامت جامعه و کاهش هزینه‌های درمانی کمک کند. اما در سالهای اخیر سرانه مصرف پایین شیر و لبنیات در کشور و روند نزولی آن به عنوان یک مشکل سلامت عمومی مطرح شده است.

مواد و روش ها: با استفاده از مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته با خبرگان کلیدی در نظام غذایی شیر و لبنیات، چالش‌های نظام غذایی و راهکارهای موثر بر مصرف لبنیات شناسایی شد. سپس از طریق تحلیلSWOT ، راهبردها استخراج و اولویت‌بندی شده و در یک جلسه گفتمان سیاستی با حضور ذی‌نقشان اعتبارسنجی گردید.

یافته ها: ناکارآمدی سیاستهای بخشی دولت در نظام غذایی شیر و لبنیات، توسعه ناپایدار صنایع لبنی، بی‌ثباتی در کیفیت، هزینه بالای عرضه و پخش و باورهای نادرست مصرف کنندگان در مورد مصرف لبنیات از جمله چالشهای کاهش مصرف لبنیات بود. اصلاح بافتار و فرآیند سیاست‌گذاری، تحریک تقاضا با استفاده از بازنگری در سیاستهای تولید و فراوری لبنیات، برنامه های حمایت مستقیم از مصرف کننده، فرهنگ‌سازی و اجرای برنامه‌های ترویجی مصرف لبنیات از جمله راهکارهای بهبود سرانه مصرف لبنیات عنوان شد.

نتیجه گیری: بهبود سرانه مصرف لبنیات در کشور نیازمند اصلاح شرایط موجود و سیاست‌گذاری یکپارچه در زنجیره تولید تا مصرف، حمایت مستقیم از مصرف‌کننده و اجرای برنامه‌های فرهنگ‌سازی هدفمند است.

واژگان کلیدی: شیر و لبنیات، مصرف سرانه، نظام غذا، خلاصه سیاستی، ایران

مقدمه

سرانه مصرف پایین شیر و لبنیات در کشور و روند نزولی آن در سال‌های اخیر به‌عنوان یک مشکل سلامت عمومی شایان توجه است. هرچند به دلیل تناقضات موجود در آمارهای گزارش‌شده از منابع مختلف نمی‌توان آمار قطعی و دقیقی در مورد میزان مصرف لبنیات در ایران ارائه کرد، اما در یک جمع‌بندی کلی، مصرف لبنیات در کشور به میزان قابل‌توجهی کمتر از مقادیر توصیه‌شده است و این مسأله در گروه‌های پایین‌تر اقتصادی_ اجتماعی بیشتر به چشم می‌خورد. این در حالی است که به دلیل کاهش کیفیت رژیم غذایی ایرانیان در دو دهه گذشته، مصرف لبنیات به‌عنوان منبع مهم پروتئین و کلسیم، اهمیتی دوچندان یافته است (۱).

شیر و فراورده‌های لبنی، حاوی مواد مغذی متعدد و مهمی هستند که می‌توانند نقش مهمی در تغذیه، تکامل و سلامت انسان داشته باشند، به‌ویژه در کشورهای درحال‌توسعه که افراد دسترسی محدودی به منابع غذایی با

[Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.66224/nsft.20.5.14]

منشأ حیوانی دارند (۲, ۳). مصرف لبنیات می‌تواند بار بیماری‌های مزمن شایع در جمعیت و هزینه‌های درمانی را نیز برای جامعه به‌طور قابل‌توجهی کاهش دهد (۲, ۴, ۵). به‌عنوان‌مثال، میانگین هزینه‌های بیمارستانی سالمندان دچار پوکی‌استخوان در ایران در سال ۲۰۱۷، ۳۷۹۴/۱۳ دلار برآورد شده است که باید هزینه‌های ازکارافتادگی و مراقبت از بیماران و سالمندان و هزینه‌های مربوط به سال‌های ازدست‌رفته را نیز بدان افزود (۶). در مطالعه دیگری در سال ۲۰۲۰ بار اقتصادی استئوپروز در ایران در حدود ۴۰۰ میلیون دلار برآورد شده است که تقریباً نیمی از این مبلغ مربوط به هزینه‌های مستقیم درمانی و غیر درمانی بوده است (۷). این در حالی است که مصرف مقادیر کافی لبنیات به‌عنوان یک منبع مهم کلسیم می‌تواند در پیشگیری از استئوپروز تأثیرگذار باشد (۸). هزینه‌های درمانی قابل‌اجتناب از محل پیشگیری از دیابت نوع ۲ و بیماری‌های قلبی با مصرف روزانه ۳ واحد لبنیات در کل جمعیت ایران در بازه‌های زمانی ۱، ۵، ۱۰ و ۲۰ ساله را به ترتیب ۳۳/۸۳، ۲۱/۳۱،۳۱۳۸/۶۶۱ و ۱۴۹۳۴/۶۳ میلیون دلار برآورد شده است (۹).

مواد و روشها

با استفاده از رویکرد نظام غذایی، به منظور شناسایی چالشهای تولید، فراوری و عرضه و مصرف لبنیات و راهکارهای مقابله با چالشهای احتمالی به منظوربهینه سازی سرانه مصرف، مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته با استفاده از راهنمای مصاحبه با آگاهان و خبرگان کلیدی انجام شد. مشارکت‌کنندگان از وزارت جهاد کشاورزی، انجمن‌های علمی، وزارت بهداشت، انجمن صنفی لبنیات، اعضای هیات علمی دانشگاهها به روش هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند. سپس راهبردها با استفاده رویکرد SWOT نقاط قوت و ضعف و فرصت ها و تهدیدهای نظام غذایی لبنیات شناسایی شد و بر مبنای آن استراتژی ها استخراج شده و توسط ذی نقشان اولویت‌بندی شدند. همچنین راهبردهای به دست آمده در یک جلسه گفتمان سیاستی اعتبارسنجی شد. در این جلسه افراد مختلف در حوزه نظام غذایی شیر و لبنیات حضور داشتند و نظرات افراد در مورد الزامات و موانع اجرایی هر راهبرد، ذینقشان مربوطه و نیز اولویت بندی آنها اخذ گردید.

یافته‌ها

ازآنجاکه رژیم غذایی مردم و ازجمله موضوع سرانه مصرف شیر و لبنیات در ایران، نتیجه نهایی عملکرد نظام های غذایی است که کمیت، کیفیت، تنوع و محتوای تغذیه‌ای غذاهای در دسترس برای مصرف را تعیین می‌کنند (۱۰)، بنابراین، برای اصلاح عملکرد نظام غذایی شیر و لبنیات در کشور به‌منظور بهینه‌سازی سرانه مصرف، که با توجه به یافته های مطالعه به صورت " حفظ سطح سرانه مصرف کنونی " تعریف گردید، در گزینه‌های سیاستی در زیرنظام‌های مختلف و در سطح بافتار سیاست‌گذاری نظام غذایی شیر و لبنیات پیشنهاد می‌شود:

چالش ۱ـ ناکارآمدی سیاست‌های بخشی در حوزه شیر و لبنیات، تأثیر منفی این سیاست‌ها بر قیمت و کیفیت محصولات لبنی و نبود سیاست‌های حمایت از مصرف‌کننده و همچنین کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان

راهکار/گزینه‌های پیشنهادی:
بازنگری در سیاست‌های بخشی دولت در حوزه تولید و فراوری شیر و لبنیات شامل:

۱ـ بازنگری در شیوه‌های تأمین نهاده‌های دامی
ذی‌نقشان پیشنهادی: سازمان برنامه‌وبودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، مجلس شورای اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی (معاونت امور تولیدات دامی، معاونت امور توسعه بازرگانی)، شرکت پشتیبانی امور دام، وزارت صمت و اتاق بازرگانی، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، شرکت خدمات حمایتی کشاورزی، تشکل‌های مرتبط با واردات نهاده، تشکل‌های دامداران، صندوق حمایت از توسعه کشاورزی، سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی، سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، مرکز پژوهش‌های مجلس

۲ـ بازنگری در سیاست قیمت‌گذاری تضمینی شیر خام
ذی‌نقشان پیشنهادی: مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌های مجلس، سازمان برنامه‌وبودجه، وزارت جهاد کشاورزی (معاونت امور تولیدات دامی، معاونت امور توسعه بازرگانی)، شرکت پشتیبانی امور دام، مؤسسه پژوهش‌های

[Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.66224/nsft.20.5.14]

برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، تشکل‌های دامداران، دانشگاه‌ها

۳ـ بازنگری در سیاست سرکوب قیمت لبنیات و تقویت انگیزه‌های فروش داخلی لبنیات

ذی‌نقشان پیشنهادی: سازمان برنامه‌وبودجه، وزارت جهاد کشاورزی (معاونت امور تولیدات دامی، معاونت امور توسعه بازرگانی)، وزارت صمت، وزارت امور اقتصادی و دارایی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، ستاد تنظیم بازار، تشکل‌های صنایع لبنی، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، دانشگاه‌ها

۴ـ احیا و تقویت برنامه‌های حمایت از مصرف‌کننده برای مصرف لبنیات

- احیای برنامه شیر مدرسه و گسترش آن به مهدکودک‌ها
- طراحی و اجرای برنامه‌های حمایتی برای گروه‌های آسیب‌پذیر مانند زنان باردار و سالمندان
- گنجاندن شرط خرید مقادیر مشخص لبنیات و گوشت برای افزایش اعتبار یارانه نقدی مصرف

پیشنهاد برای تأمین بودجه این برنامه‌ها:

- استفاده از مالیات بر ارزش‌افزوده صنعت لبنیات
- استفاده از مابه‌التفاوت تعهد ارزی صادرکنندگان لبنیات
- تصویب بودجه مختص برنامه (شیر مدرسه یا سایر برنامه‌ها) در قانون بودجه

پیشنهاد برای تأمین شیر باکیفیت:

- عدم استفاده از مناقصه در تعیین تأمین‌کنندگان
- توزیع شیر استریل
- توجه به مصرف سایر جایگزین‌های لبنی شیر مثل شیر خشک

ذی‌نقشان پیشنهادی: سازمان برنامه‌وبودجه، شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، دفتر بهبود تغذیه وزارت بهداشت، دفتر بیماری‌های غیر واگیر وزارت بهداشت، انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، سازمان امور مالیاتی کشور، وزارت رفاه، وزارت آموزش‌وپرورش، وزارت صمت، مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، وزارت صمت، سازمان هدفمندی یارانه‌ها، وزارت امور اقتصاد و دارایی، صنایع لبنی، سازمان‌های مردم‌نهاد و خیریه‌ها

چالش ۲ـ باور سست نسبت به ضرورت مصرف لبنیات در بین گروه‌های مختلف و همچنین نا اطمینانی از ایمنی فراورده‌های لبنی

راهکار/گزینه‌های پیشنهادی:

فرهنگ‌سازی و جلب اعتماد مصرف‌کنندگان در زمینه ی مصرف لبنیات شامل:

- اجرای برنامه‌های آموزشی و ترویجی برای افزایش دانش و آگاهی مصرف‌کنندگان در قالب برنامه‌های حمایتی
- اجرای برنامه‌های آموزشی و ترویجی برای افزایش دانش و آگاهی مصرف‌کنندگان با استفاده از رسانه‌ها
- استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در برنامه‌های ترویجی و آموزشی با حمایت‌هایی مثل تخفیف در تبلیغات برای برندهای فعال در حوزه اطلاع‌رسانی تغذیه‌ای
- استمرار و تقویت برچسب‌گذاری کالاها برای افزایش آگاهی مصرف‌کننده
- ایجاد شفافیت و اطلاع‌رسانی گسترده درباره روندهای تولید و فرآوری لبنیات، برای جلب اعتماد مصرف‌کنندگان
- حل تعارضات دانش تغذیه در حوزه مصرف لبنیات با طب سنتی
- پاسخگویی شفاف و گسترده در رسانه‌های پرمخاطب به شبهات پر گردش در فضای مجازی در زمینه‌ی مصرف لبنیات از سوی مراکز رسمی

پیشنهادها

- برنامه‌های آموزشی برای افزایش آگاهی مردم از نحوه انجام فرایندهای صنعتی و میزان ایمنی این فرایندها و محصولات
- برنامه‌های آموزشی در زمینه¬ی افزایش آگاهی مردم از ارزش تغذیه‌ای مصرف لبنیات، ضرورت مصرف و جایگزین‌های آن

ذی‌نقشان پیشنهادی: وزارت بهداشت (دفتر بهبود تغذیه، دفتر طب ایرانی)، سازمان دامپزشکی، سازمان غذا و دارو، صداوسیما، سایر رسانه‌ها، دانشگاه‌ها، شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، سازمان استاندارد، تشکل‌های صنایع دام و صنایع لبنی، تشکل‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه تغذیه، متخصصان، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات،

[Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.66224/nsft.20.5.14]

شهرداری، وزارت آموزش‌وپرورش، سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک

چالش ۳ـ توسعه ناپایدار صنایع دام‌پروری و لبنی

راهکار/گزینه‌های پیشنهادی:

تدوین و اجرای برنامه بلندمدت برای بهینه‌سازی تولید شیر و لبنیات

- بازنگری در اهداف تولید شیر، گستره و ساختار صنعت دام‌پروری
- ارائه الگوی بهینه در تولید فراورده‌های لبنی

ذی‌نقشان پیشنهادی: وزارت جهاد کشاورزی (معاونت امور تولیدات دامی، معاونت امور توسعه بازرگانی)، وزارت صمت، دفتر بهبود تغذیه، انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، سازمان آب، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی، سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، تشکل‌های مرتبط با واردات نهاده، تشکل‌های دامداران، تولیدکنندگان خوراک دام، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

چالش ۴ـ هزینه‌های بالای عرضه و پخش

راهکار/گزینه‌های پیشنهادی:

- بازنگری در مدیریت پخش و عرضه محصولات لبنی برای کاهش هزینه¬ها
- اقدام برای کاهش هزینه بسته‌بندی و نگهداری محصول
- بهینه‌سازی پخش فراورده‌های لبنی
- توسعه فروشگاه‌های اختصاصی و روش‌های نوین عرضه لبنیات

ذی‌نقشان پیشنهادی: صنایع لبنی، شرکت‌های پخش، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، وزارت صمت، وزارت جهاد کشاورزی (دفتر توسعه بازرگانی)

چالش ۵ـ بی‌ثباتی در کیفیت

راهکار/گزینه‌های پیشنهادی:

- اولویت دادن به موضوع کیفیت در بخش‌های مختلف نظام غذایی لبنیات
- بازنگری در مدیریت واردات و عرضه خوراک دام
- اقدام برای بهبود ایمنی و کیفیت شیر و لبنیات سنتی و صنفی
- فرهنگ‌سازی و آموزش برای حفظ کیفیت در پخش و عرضه
- اصلاح سیاست‌های حوزه لبنیات برای حفظ و بهبود کیفیت خوراک دام، شیر و لبنیات تولیدی
- ارتقای ظرفیت‌های نظارتی با امکانات و تجهیزات به‌روز

ذی‌نقشان پیشنهادی: وزارت جهاد کشاورزی، سازمان دامپزشکی، سازمان استاندارد، گمرک، سازمان مدیریت حمل‌ونقل بار، سازمان آموزش و ترویج کشاورزی، وزارت صمت، تشکل‌های واردات نهاده‌های دامی، دامداران و تشکل‌های آنان، وزارت بهداشت، سازمان غذا دارو، صنایع لبنی

چالش ۶ـ ضعف در بافتار و فرایند سیاست‌گذاری

راهکار/گزینه‌های پیشنهادی:

- اصلاح بافتار و فرایند سیاست‌گذاری در حوزه نظام غذایی شیر و لبنیات
- اصلاح قانون‌گذاری و تولیت در حوزه شیر و لبنیات
- ایجاد زبان و درک مشترک در مورد مصرف لبنیات بین ذی¬نقشان مختلف و ایجاد اجماع در خصوص ضرورت اقدام جدی در این زمینه
- فراهم کردن بانک‌های اطلاعاتی صحیح و به‌روز
- تأمین اطلاعات و شواهد قابل‌استناد برای سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد
- تقویت تشکل‌ها

ذی‌نقشان پیشنهادی: مجلس شورای اسلامی، شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صمت، وزارت بهداشت، بانک مرکزی، مرکز آمار ایران، دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، تشکل‌های مرتبط با تولید و واردات نهاده، دامداران، صنایع لبنی و مصرف‌کنندگان، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

بحث و نتیجه‌گیری:

مطالعه حاضر چالش‌های متعددی را در نظام غذایی شیر و لبنیات در ایران شناسایی کرد که بر مصرف لبنیات در ایران تأثیرگذار هستند. مهمترین این چالش ها در زیرنظام تولید و فرآوری عبارت بودند از توسعه ناپایدار، هزینه‌های

[Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.66224/nsft.20.5.14]

بالای تولید و توزیع و در نتیجه قیمت بالای مصرف کننده، بی ثباتی در کیفیت و در زیرنظام مصرف مهمترین چالش ها عبارت بودند از کاهش قدرت خرید مصرف کنندگان، نگرانی از ایمنی شیر، دانش ناکافی و نگرش ضعیف و بی اعتمادی مصرف‌کنندگان نسبت به فراورده های لبنی. مهمترین چالش های زمینه ای عبارت بودند از بی‌ثباتی اقتصادی، پیامدهای سیاست‌های بخشی دولت، نبود اعتماد و روابط مخدوش ذینفعان، پایش و نظارت ناکافی و نبود برنامه های ترویجی مصرف لبنیات. در سطح کلان‌تر، ضعف در بافتار و فرایند سیاست گذاری نیز از به عنوان یکی از مهمترین چالشهای این نظام غذایی شناسایی شد.

در موضوع بی ثباتی کیفیت، تبدیل کردن کیفیت به یک اولویت برای سیاستگذاران، بازنگری در ساختارها و سیاست‌های تاثیرگذار بر کیفیت به منظور ایجاد رقابت و اقدام برای اقتصادی شدن تولید برای تقویت انگیزه در تولیدکنندگان برای ارتقای کیفیت در کنار تقویت نظارت های دولتی و استفاده از بخش خصوصی در موضوع نظارت، ضروری به نظر می‌رسد.

اعطای یارانه لبنیات به گروه های کم درآمد و آسیب پذیر در قالب برنامه های مثل شیر مدارس یا حمایت غذایی از زنان باردار یاسالمندان از دیگر راهکارهای افزایش مصرف سرانه معرفی شدند. باید به خاطر داشت اجرای این برنامه ها با تحریک تقاضا می تواند گامی در راستای حمایت از تولید نیز به شمار رود. همچنین اجرای برنامه های ترویجی با هدف ترویج اهمیت و ارزش تغذیه‌ای شیر و لبنیات برای حفظ و ارتقاء سلامت در گروه‌های مختلف، شفاف سازی در زمینه شایعات موجود و پاسخ به سؤالات مربوط به فرآیند های صنعتی محصولات لبنی ضروری است. این موضوع می-تواند به افزایش اعتماد مصرف کنندگان کمک کند.

هرچند لازم است برای دستیابی به نتیجه مطلوب در بهینه سازی پایدار سرانه مصرف این راهکارها در کنار یکدیگر دیده شوند، اما اقدام از نزدیکترین سطح به مساله یعنی در زیرنظام مصرف، و همزمان تلاش برای اصلاحات به منظور رفع چالش های موجود در هر یک از سطوح برای حل موضوع سرانه مصرف لبنیات باید مورد توجه قرار گیرد.

سپاسگزاری: مقاله حاضر بخشی از پایان نامه دکترای سیاست غذا و تغذیه و طرح تحقیقاتی مصوب انستیتو تحقیقات تغذیه ای صنایع غذایی کشور، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به شماره ۲۶۷۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۰۸/۳۰ و شناسه اخلاق IR.SBMU.NNFTRI.REC.1400.059 می باشد. نویسندگان مراتب قدردانی خود را از حامی مالی و شرکت کنندگان محترم در این پژوهش اعلام می کنند.

References

1. Mohammadi_Nasrabadi F, Ghodsi D. Assessment and analysis of food market in the recent decade in Iran (from 2006-2016). Tehran, Iran: National Nutrition and Food Technology Research Institute, Faculty of Nutrition Sciences and Food Technology, Shahid Beheshti University of Medical Sciences; 2019.
2. Rozenberg S, Body J-J, Bruyere O, Bergmann P, Brandi ML, Cooper C, et al. Effects of dairy products consumption on health: benefits and beliefs—a commentary from the Belgian Bone Club and the European Society for Clinical and Economic Aspects of Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal Diseases. Calcified tissue international. 2016;98(1):1-17.
3. Milk and dairy product in human nutrition. In: Muehlhoff E, Bennett A, McMahon D, editors. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations; 2013.
4. Gil Á, Ortega RM. Introduction and Executive Summary of the Supplement, Role of Milk and Dairy Products in Health and Prevention of Noncommunicable Chronic Diseases: A Series of Systematic Reviews. Advances in Nutrition. 2019;10(suppl_2): S67-S73.
5. Zhang X, Chen X, Xu Y, Yang J, Du L, Li K, et al. Milk consumption and multiple health outcomes: umbrella review of systematic reviews and meta-analyses in humans. Nutrition & Metabolism. 2021;18(1):7.
6. Alipour V, Meshkani Z. Medical costs of osteoporosis in the Iranian elderly patients. 2020; 34:37.
7. Ostovar A, Mousavi A, Sajjadi-Jazi SM, Rajabi M, Larijani B, Fahimfar N, et al. The economic burden of osteoporosis in Iran in 2020. Osteoporos Int. 2022;33(11):2337-46.
8. Malmir H, Larijani B, Esmaillzadeh A. Consumption of

[Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.66224/nsft.20.5.14]

milk and dairy products and risk of osteoporosis and hip fracture: a systematic review and Meta-analysis. Critical reviews in food science and nutrition. 2020;60(10):1722-37.

9. Javanbakht M, Jamshidi AR, Baradaran HR, Mohammadi Z, Mashayekhi A, Shokraneh F, et al. Estimation and prediction of avoidable health care costs of cardiovascular diseases and type 2 diabetes through adequate dairy food consumption: a systematic review and micro simulation modeling study. Archives of Iranian medicine. 2018;21(5):213-22.

10. Hajnalka P, Gomez M, Franchi V. Strengthening Sector Policies for Better Food Security and Nutrition Results. Rome: FAO; 2017.

[Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.66224/nsft.20.5.14]

Optimizing Per Capita Dairy Consumption in Iran: Policy Brief

*Roustaee r[1], Ghodsi D[*2], Rafiee H[3], Omidvar N[1], Eini-Zinab H[1]*

1. *National Nutrition and Food Technology Research Institute, Faculty of Nutrition Sciences and Food Technology, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran*
2. ** Corresponding author: Department of Nutrition Research, National Nutrition and Food Technology Research Institute, Faculty of Nutrition Sciences and Food Technology, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Email: delaramghodsi@yahoo.com*
3. *Tehran University, Tehran, Iran*

Abstract

Background and objectives: Regular consumption of adequate amounts of dairy products may contribute to reducing the burden of common chronic diseases, improving public health and lowering healthcare-related expenditures. In recent years, however, the low per capita consumption of milk and dairy products in the country, along with its continuing downward trend, has emerged as a significant public health concern.

Materials and methods: Using semi-structured in-depth interviews with key experts in the dairy food system, the challenges of the food system and effective strategies influencing dairy consumption were identified. Subsequently, strategies were extracted and prioritized through SWOT analysis, and validated in a policy dialogue session attended by relevant stakeholders.

Results: Ineffective governmental sectoral policies within the milk and dairy food system, its unsustainable development, inconsistencies in product quality, high supply and distribution costs and widespread misconceptions about dairy consumption have been identified as major challenges contributing to the decline in dairy intake. Proposed strategies to enhance per capita dairy consumption include reforming policy-making structure and processes, stimulating demand through revision in dairy production and processing policies, implementing direct consumer support initiatives, promoting public awareness and cultural acceptance, and developing targeted promotional programs aimed to encouraging dairy consumption.

Conclusion: Improving the per capita dairy consumption in the country requires reforming existing conditions and implementing integrated policy-making across the production-to-consumption chain, along with direct consumer support and targeted cultural promotion programs.

Keywords: Milk and dairy products, Per capita consumption, Food system, Policy brief, Iran.

[Downloaded from nsft.sbmu.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.66224/nsft.20.5.14]